

www.e-rara.ch

**Q. Septimii Florentis Tertulliani Carthaginensis presbyteri, Opera quae
hactenus reperiri potuerunt omnia**

**Tertullianus, Quintus Septimius Florens
Parisiis, 1608**

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: Online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-11127>

Argumentum libri de idolatria per Iacobum Pameilum.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

nus l. 36. c. 17. & media cauea mentionem facit Sueton. in Claudio cap. 21. & Virgilius dixit: totum cauea confessum. Qui omnes videntur accipere caueam pro altiori parte Theatri, in qua erat confessus spectantium; & similiter Cassiodorus l. 4. Variarum epist. 52. his verbis; Caueas illas saxi pendentibus absidatas, ita iuncturis absconditis in formas pulcherrimas conuenisse, ut cryptas magis excelsi montis crederes, quam aliquid fabrica-

tum esse iudicares. Sic etiam Cicero lib. de Senect. de eo qui in prima cauea spectat, & eo qui in ultima. Verum Auctor hoc loco & Chrysost. hom. de Kalendis, item August. l. 1. de Consens. Euang. c. 37. Caueam accipiunt pro area in medio Theatri aut Amphitheatri, ad imitationem cauea ferarum undique clausa, primum claustris seu claustris ligneis, deinde ferreis, denique & curipis, uti supra diximus c. 8.

ARGVMENTVM LIBRI DE IDOLOLATRIA
PER IACOBVM PAMELIYM.

POST librum de Spectaculis editum (vbi infra patet cap. xiiij.) quantumuis adhuc durante persecutione, cupiens Tertullianus etiam reliquas Idololatrie species in vniuersum tollere hunc sibi conscribendum putauit, ne diutius Christiani ignorantia crassa laborarent, existimantes in solo Idolorum cultu Idololatriam consistere.

Imprimis autem docet omnia crimina in Idololatrie crimine, & in omnibus Idololatriam de-

I.

prehendi.

Deinde in multas venas eam defundi, & multifariam seruos Dei subuertere.

II.

Ita ad originem Idololatrie, & interpretationem vocabuli descendens, Idola esse ostendit habenda, non solum hominis effigie consecrata, sed quaecumque simulacra.

III.

Agens deinde aduersus confectores Idolorum Christianos, ostendit tam fieri quam coli prohibita Idola.

IIII.

Neque se excusare illos posse prae-textu operationis manuum ab Apostolo praescriptae, quae intelligitur de Artibus quas Ecclesia Dei recipit, neque a Deo sunt prohibita.

V.

Maxime quod renuntiantes Diabolo & angelis eius, illis repudium dixerimus; quippe quibus plures Deos, eosque falsos facto confiteantur, atque adeo eosdem colant, qui faciunt ut coli possint.

VI.

Quod denique zelus fidei prohibeat Christianum ab Idolis in Ecclesiam venire, ad tollere ad Deum Patrem manus matres Idolorum, his manibus adorare, easque ad mouere corpori Domini quae Daemonijs corpora conferunt; multo vero magis in Ordinem Ecclesiasticum adlegi artifices Idolorum, quorum manus potius amputanda, quibus quotidie corpus Christi laceffunt, quibus Domini corpus scandalizatur.

VII.

Eandem esse rationem fabricae templi, aerae, adiculae, domus, in honorem Idolorum, siue expressionem in bractea, aut insignibus eorundem.

VIII.

Deinceps Professiones Astrologorum, Mathematicorum, Magorum, Idololatriae obnoxias esse tradit.

IX.

Item & Ludimagistros, ceterosque litterarum professores adfines esse multimodae Idololatriae, qui eorundem solemnia obseruent, quum etiam fidelium sit magis discere quam docere litteras.

X.

Quin etiam negotiationes mercium earum, quae ad Idololatriam pertinent.

XI.

Et vero necessitates humanas minime praedicta omnia excusare, quod fidei semel ob signata sint contraria, atque adeo propter Dominum derelinquenda Apostolorum exemplo.

XII.

Porro non solum a sacrificijs & sacerdotijs Idolorum & Spectaculis (de quibus alio volumine) sed & a festis illorum diebus abstinendum, etiam extraordinarijs.

XIII.

Neque in his placere nos ethnicis posse, ut eos lucrifaciamus, quod nomen Dei blasphemetur, quando Saturnalia, Ianuaria, idque genus alia a Christianis frequentantur; quum ipsi e contrario non octauo quoque die Dominicum diem, non Pentecosten, immo nullam Christianorum solemnitatem obseruent.

XIIII.

Immo neque sollempnibus Caesarum tabernas, seu ianuas Christianorum lucernis ornandas, aut laureis coronandas, tum quod omnis Idololatria ab hominum cultura caeperit, & ipsos Deos Nationum homines retrò fuisse constet, tum quod & Ostiorum dij varij apud Romanos, tum denique quod Magistratibus subditos quidem esse oporteat, sed intra limites Christianae disciplinae.

XV.

- XVI. Aliud esse iudicium de communibus aut priuatis solemnitatibus & sponsalium, & nuptiarum, nisi D
quis intersit illorum Idolorum sacrificijs.
- XVII. Neque verò etiam seruis licere ministros esse Idololatriæ.
- XVIII. Omnem item superfluum vestium ornatum & honorum apparatus, maximè qui idololatriæ dica-
tus sit, ab initio in diaboli pompa damnatum esse.
- XIX. Item & militiam, cui necessitas sit immolationum vel capitalium iudiciorum, eamque in qua mi-
litandum sit sub signo diaboli, cui non conuenit cum signo Christi.
- XX. Quum autem conuersatio diuinæ disciplina etiam verbis periclitetur, ne Idola Deos vocemus
interdictum; item & deierationem omnem exempli gratia; Me Hercule, Me Dius fidius, &
similia.
- XXI. Perinde etiam esse, siue iuret quis per Idola siue ab alio adiuratus adquiescat, siue per litem di-
cat, Iupiter tibi sit iratus, siue respondeat: Immò tibi.
- XXII. Æquè etiam benedici per Deos Nationum Christo initiatum non debere permittere; exempli
gratia, si eleemosynam accipiens Deos suos propitios ethnicus imprecetur, respondendum, Dei
caussa id factum esse.
- XXIII. Postremò neque pecuniam ab ethnicis mutuantes Christianos iuratos cauere posse, quum æquè sty-
lo & scripto, etiam alio dictante, atque verbo Christus negetur.
- XXIII. Epilogo denique breui concludit, inter hos scopulos, inter hæc vada & freta Idololatriæ, velifi-
care debere fidem Dei tutam & securam.
- Ceterum hunc librum verè Tertullianicum esse, vel ex eo constat, quòd his verbis citet supra-
dictum Spectaculorum librum c. xiiij. De Spectaculis autem & voluptatibus eiusmodi, suum
iam volumen impleuimus. Viderunt etiam iam olim olim B. Cyprian. qui adinstar conscri-
sit librum de Idolorum vanitate, & B. Isidorus, qui Etymol. lib. 8. cap. vlt. verbis ipsis vtitur
c. 3. huius libri, vbi agit de vocabuli Idoli interpretatione. Quòd itaque Trithemius & Politianus
hunc præterierint, hinc factum, quòd nuspiam exemplar MS reppererint. Certè Gagneus sua æditio-
ne ex MS. Gallico codice illum edidit, & post illum ex Britannico Lelandi codice quàm accura-
tiß. per Sigismundum Gelenium castigatus est, vsque adeò vt vix vllus hiatus, aut corruptus super-
sit locus. De qua eius diligentia tanto magis nobis congratulandum, quòd nullus etiam mihi MS. co-
dex contingere potuerit. Nostri interim Adnotationibus haud parum illustratus, Deo fauente,
nunc primum prodit.

Q. SEPTIMII FLORENTIS TERTVLLIANI DE IDOLOLA- TRIA LIBER.

CAP. I.

Exech. 23.

RINCIPALE crimen generis humani, summus seculi reatus, tota causa iudi-
cij, Idololatria. Nam etsi suam speciem tenet vnumquodque delictum, & si suo
quoque nomine iudicio destinatur, in Idololatriæ tamen crimine expungitur.
Omitte titulos, operas recognosce, Idololatre, idem homicida est. Quæris
quem occiderit? si quid ad elogij ambitionem facit, non extraneum nec inimi-
cum, sed seipsum. Quibus insidijs? erroris sui. Quo telo? offensa Dei. Quot
plagis? quo quot Idololatrijs. Qui negat Idololatren perisse, is negabit Idololatren homicidium fe-
cisse. Proinde adulterium, & stuprum in eodem recognoscas: nam qui falsis deis seruit, sine du-
bio adulter est veritatis, quia omne falsum adulterium est. Sic & in stupro mergitur. Quis enim
immundis spiritibus operatus, non conspurcatus & constupratus incedit? Atque adeò scripturæ
sanctæ stupri vocabulo vtuntur in Idololatriæ exprobratione. Fraudis conditio ea est opinor, si quis
alienum rapiat, aut alij debitum deneget, & utique erga hominem admissa fraus maximi criminis
nomen est. At enim Idololatria Deo fraudem facit, honores illi suos denegans, & conferens alijs,
vt fraudi etiam contumeliam coniungat. Quod si tam fraus quàm stuprum atque adulterium mor-
tem? adferunt, iam in his æquè Idololatria de homicidij reatu non liberatur. Post talia crimina,
tam